
z kapitalistických armád

**PŘESUN
A STŘETNÝ BOJ
MECHANIZOVANÉ
DIVIZE
BUNDESWEHRU**

Orgány velení Bundeswehru věnují v souladu se základní koncepcí NATO velkou pozornost zvýšení mobilnosti pozemních vojsk, jejich úderné síly a vybavení mechanizovaných a tankových jednotek terénními bojovými a dopravními vozidly. Schopnost rychlého přesunu, rozvinutí a zahájení boje považují za jeden ze základních požadavků, kladených na pozemní vojska v soudobých podmínkách.

V západoněmeckém vojenském odborném tisku a především v knize generála Middeldorfa „Velení a boj“ se zdůrazňuje, že přesuny jsou nejdůležitější součástí bojové činnosti vojsk, protože ve většině případů bude střetný boj zahájen právě z pohybu. Soudobá bojová činnost vyžaduje časté přemísťování vojsk, jejich rychlé rozvinutí z hloubky a vedení rozhodných úderů z chodu. V tomto světle představují přesuny pozemních sil Bundeswehru jednu z hlavních otázek bojové přípravy vojsk v míru. O tom svědčí i skutečnost, že procvičování různých způsobů přesunu je součástí skoro všech taktických i velitelsko-štabních cvičení, která bývají zpravidla zahajována přesunem z míst stálé dislokace do prostorů cvičení.

Cílem přesunu je včasné a skryté vyvedení vojsk do stanoveného prostoru anebo na určenou čáru při respektování požadavku plné bojové pohotovosti. Hlavním způsobem přesunu v soudobých podmínkách je přesun vojsk na organických bojových a dopravních vozidlech. Nevylučuje se však ani převoz po železnici a přesun pěším pochodem. V září 1971 v průběhu dvoustranného divizního taktického cvičení řízeného štábem 2. armádního sboru pod krycím názvem „Gutes Omen“ uskutečnily 4. motorizovaná a 1. horská divize přesun z míst stálé dislokace do stanovených prostorů po šesti osách na organických kolových bojových a dopravních vozidlech. Pásová bojová a dopravní vozidla byla z úsporných důvodů a z důvodů šetření bojové techniky přesunuta do výchozích prostorů po železnici. Pro tento druh dopravy bylo vyčleněno více než 80 železničních transportů.

Velký počet dopravních prostředků u útvarů a svazků Bundeswehru, jejich

různá rychlost a schopnost překonávání terénu, jakož i složitost materiálně technického zabezpečení vyžadují při přípravě a provedení přesunů značný rozsah organizačních, taktických a technických opatření.

Organizace a samotný přesun závisí ve značné míře na podmínkách. Za přesunu jsou vojska vždy vystavena nepřátelskému napadení. Polní řád pozemních vojsk podle interpretace generála Middeldorfa vyžaduje, aby každý přesun byl organizován s předvídáním střetného boje nezávisle na tom, v jaké vzdálenosti je nepřítel. Polní řád zdůrazňuje, že největším nebezpečím pro vojska na přesunu je nepřátelské letectvo. Proto i při převaze vlastního letectva je třeba přesunovat vojska po několika osách, v rozčleněných proudcích, převážně v noci, nebo za omezené viditelnosti.

Největší pozornost je věnována maximálnímu využití kapacity silnic, přípravě os přesunu a jejich vytyčení, jakož i účinné regulaci pohybu. Má-li nepřítel převahu ve vzduchu, přesunují se vojska zpravidla v noci s přísným zachováváním světelného maskování. V západoněmecké armádě existují čtyři stupně světelného maskování bojových a dopravních vozidel za přesunu: „O“ — osvětlení plně vypnuto; „T 1“ — zapnuta pouze zadní světla; „T 2“ — zapnuta pouze přední světla a „T 3“ — zapnuta přední i zadní světla.

Počítá se s tím, že za nočního přesunu budou vojska méně než ve dne ohrožena činností letectva a jadernými údery. Ve dne však mají větší pohyblivost, mohou rychleji hodnotit situaci a uskutečnit radikálnější opatření k zmenšení následků nepřátelských úderů.

Vojska na přesunu mohou být kromě toho napadena údery raket a dělostřeleckými s použitím jaderné, chemické i klasické munice. Budou též nucena překonávat úseky radioaktivního i chemického napadení a různé překážky a zátarasy. V soudobých podmínkách je mohou překvapivě napadnout nepřátelské výsadky a diverzní skupiny. Proto se doporučuje za každé situace věnovat pozornost v první řadě organizaci průzkumu všeho druhu, správnému členění pochodových proudů, zabezpečujícímu rychlé rozvinutí jednotek do bojových sestav, účelnému rozdělení posilových prostředků v proudcích a stálému udržování kázně za přesunu.

Mechanizovaná divize Bundeswehru se přesunuje zpravidla samostatně ve stanoveném pásmu po několika osách. Přesun divize po jedné ose se připouští jen v krajním případě, není-li jiná možnost. Brigáda se přesunuje po 1—2, ve výjimečných pří-

padech po třech osách v pásmu stanoveném velitelem divize. Právo volby jednotlivých os má velitel brigády. Přitom se doporučuje použít maximálního počtu komunikací, probíhajících v daném pásmu. Vzdálenost jednotlivých os má být nejmeně 5 km.

Brigády a ostatní útvary divize se přesunují v sestavách pochodových proudů. Jejich sestavu stanoví velitel divize podle situace tak, aby bylo možné kdykoliv zahájit bojovou činnost z chodu. Zvláštní důraz se klade na rozdělení jaderných prostředků po proudcích nezávisle na tom, zda se předpokládá jejich použití či nikoli.

Pochodový proud pozůstává z útvarů a jednotek přesunujících se po jedné ose. Může zahrnovat jednu nebo několik skupin pod jedním velitelem. Sestava skupiny je co do velikosti ve většině případů rovna zesílenému praporu, může však být i větší. Do sestavy čelní skupiny patří zpravidla jeden zesílený mechanizovaný (tankový) prapor. Jednotlivé skupiny se tvoří tak, aby při střetnutí s nepřítelem mohly samostatně bojovat.

Při organizaci přesunu se klade důraz na správnou volbu formy přesunu a na pečlivou organizaci opatření bojového zabezpečení. Ve většině případů se dává přednost přesunu v pochodových proudcích, i když se doporučuje použít této formy pouze v noci nebo za omezené viditelnosti. Ve dne, zvláště za silné letecké činnosti nepřítele, se doporučuje vést přesun po jednotlivých skupinách, i když se počítá se snížením rychlosti přesunu a prodloužením doby trvání průchodu útvarů a jednotek divize.

Průzkum vede zpravidla organizační průzkumný prapor divize a průzkumné čtyři brigád. Průzkumný prapor vede průzkum v celém pásmu divize (50—60 km) zesílenými hlídkami do vzdálenosti 100 km od čela proudu hlavních sil. Průzkumné čtyři brigády vedou průzkum v pásmu brigády na vzdálenost do 30 km.

S cílem čelního zajištění jednotlivých brigád divize se na každé pochodové ose vyčleňuje čelní skupina (předvoj) v sestavě zesíleného mechanizovaného nebo tankového praporu, který zase vysílá pochodovou záštitu do vzdálenosti 5—8 km od čela proudu předvoje (na 15 min. pohyb).

Do sestavy pochodového zajištění se zpravidla vyčleňuje zesílená mechanizovaná rota na obrněných transportérech, která se stává tzv. čelní rotou. Vysílá na vzdálenost do 1700—2000 km čelní četu, která může být zesílena tanky, ženisty a dělostřeleckými pozorovateli. Čelní četa postupuje od jedné čáry ke druhé a vy-

užívá přitom výhodných terénních podmínek. Podává veliteli čelní rotu zprávy o nepříteli a překážkách na ose přesunu.

K zajištění pochodových proudů z nekritického křídla a z týlu se vytváří boční a týlová pochodová záštita. Podle situace může být do jejich sestavy vyčleňována četa až rota mechanizované pěchoty, zesílená podle potřeby tanky.

Za čelními skupinami (předvojem) se přesunují ve vzdálenosti 10–15 km po stanovených osách proudy hlavních sil divize. Hlavní síly mají být stále připraveny organizovaně zahájit boj při setkání s nepřítelem, přičemž každý proud i skupina musí být s to působit samostatně.

Do sestavy hlavních sil divize patří zpravidla mechanizovaná brigáda a tanková brigáda s výjimkou jednotek, vyčleňovaných pro předvoj a záštitu, dále smíšený dělostřelecký pluk, štáb divize, jednotky a útvary týlového zabezpečení, jakož i posilové a podpůrné prostředky. Protiletadlový dělostřelecký oddíl se zpravidla přiděluje po bateriích jednotlivým pochodovým proudům.

Mechanizovaná (tanková) brigáda se přesunuje zpravidla po jedné až dvou osách. Vzdálenosti mezi vozidly mohou být podle rychlosti pohybu a podmínek přesunu 25, 50 až 100 m. Vzdálenosti mezi četami nemají přesahovat 100 m, mezi rotami 500 až 1000 m a mezi skupinami (prapory) 3–5 km.

Při přesunu pod úhrozou nepřátelského napadení, zvláště s použitím jaderných zbraní se doporučuje vzdálenosti zvětšit. V tomto případě mohou dosahovat těchto hodnot: mezi rotami 1000 až 2000 m (tj. 3–5 minut pohybu); mezi prapory — 30 minut pohybu. V noci a za omezené viditelnosti se vzdálenosti zmenšují. Na dálnicích se předpokládá udržovat vzdálenosti mezi vozidly do 100 m nezávisle na rychlosti přesunu.

Rychlost přesunu (střední rychlost pohybu z výchozí čáry do místa určení bez zápočtu času pro oddechy) stanoví svým rozkazem velitel divize. Předpokládá se, že při přesunu po silnicích I. třídy bez narušení činnosti nepříteli nebo komplikací, způsobených jiným druhem dopravy, může rychlost přesunu dosáhnout hodnoty do 30 km/hod. ve dne a do 20 km/hod. v noci u pásových vozidel a do 40 km/hod. ve dne, resp. do 35 km/hod. v noci u vozidel kolových. Na jednotlivých malých úsecích a na dálnicích může být za stejných podmínek dosaženo i vyšší rychlosti přesunu.

Oddechy za přesunu se určují v trvání do 30 minut po technickou prohlídku vozidel po každých dvou hodinách pohy-

bu (za přesunu, trvajícím méně než 3 hodiny se oddech nestanoví). Odpočinek, spojený s vydáním stravy a doplněním pohonných hmot vozidel na místech stanovených rozkazem pro přesun má trvat nejméně 2 hodiny. Za přesunu, jehož celková délka trvání nepřesahuje 6 hodin, se takový odpočinek nestanoví.

Denní výkon proudů, v jehož sestavě jsou pásová vozidla, dosahuje podle západoněmeckých vojenských odborníků asi 200 km. Jednotky, přesunující se pouze na kolových vozidlech, mohou překonávat vzdálenost 250–300 km za den.

Na základě těchto norem můžeme pak posoudit způsob výpočtu hloubky pochodových proudů mechanizované divize Bundeswehru za přesunu.

Soudobá mechanizovaná divize Bundeswehru se skládá z velitelství, štábu, štábní rot, dvou mechanizovaných a jedné tankové brigády, smíšeného dělostřeleckého pluku, protiletadlového dělostřeleckého oddílu, pěti samostatných praporů (průzkumného, spojovacího, ženijního, zásobovacího a zdravotnického), spojovací a průzkumné letky a rot vojenské policie.

Považujeme-li za základ kritéria, uvedená pro výpočet hloubky proudů, můžeme určit hloubku pochodové sestavy mechanizované divize za přesunu po třech nebo dvou osách.

V sestavě jednoho pochodového proudů mechanizované divize, přesunující se po třech osách, bude zpravidla jedna zesílená mechanizovaná (tanková) brigáda, mající 6–7 skupin. Celkově bude mít divize 18–21 těchto skupin. Hloubka proudu jedné skupiny je přibližně 12 km. Celková hloubka jednoho proudu ($6 \times 7 \times 12$ km) dosahuje tedy 84 km. K tomu je nutné připočítat vzdálenost mezi jednotlivými skupinami ($5 \text{ až } 6 \times 3 \text{ až } 5$ km), která bude dosahovat průměrné hodnoty 22 km. V daném případě bude hloubka jednoho pochodového proudu rovna hloubce pochodové sestavy divize, přesunující se po třech osách a dosáhne průměrné hodnoty 100 km ($72 \text{ až } 84 \text{ km} + 22 \text{ km} = 94 \text{ až } 106 \text{ km}$).

Při přesunu divize po dvou osách se bude v sestavě proudů přesunovat na každé ose 9–10 skupin. V takovém případě dosáhne celková hloubka pochodové sestavy divize hodnoty 132–165 km ($9 \text{ až } 10 \times 12 \text{ km} = 108 \text{ až } 120 \text{ km} + 8 \text{ až } 9 \times 3 \text{ až } 5 \text{ km} = 24 \text{ až } 45 \text{ km}$).

Úspěšný přesun velkých svazků závisí na jeho organizaci. Velitel divize musí po vydání předběžných nařízení pro přípravu přesunu rozhodnout situaci a vydat rozhodnutí pro přesun. Štáb divize organizuje

pak na základě nařízení velitele průzkum, zajištění, regulaci pohybu na stanovených osách a zpracuje rozkaz pro přesun a plánovou tabulku přesunu.

V rozkaze pro přesun se uvádějí zprávy o nepříteli a vlastních jednotkách, posilové prostředky, úkoly pro průzkum nepříteli a os přesunu a opatření bojového zabezpečení, členění pochodové sestavy a podřízenost v průběhu přesunu, pásma přesunu divize a brigád, výchozí čára a regulační čáry, doba průchodu průchodištěm, rychlost přesunu, vzdálenosti, místa odpočinku, doba ukončení přesunu, opatření pro regulaci přesunu a organizace spojení.

Na základě rozkazu velitele divize a nařízení štábu zpracovávají velitelé a štáby brigád vlastní rozkazy pro přesun a tabulky přesunu, které jsou jeho přílohou.

Velká pozornost je věnována organizaci regulační služby a kontrole dodržování doby průchodu proudů regulačními čarami. Tyto úkoly plní divizní rota vojskové policie, do jejíž podřízenosti se předávají i regulační orgány přesunujících se jednotek. Kromě regulace pohybu vojskové policie vytyčuje osy přesunu, zabezpečuje průchod vojsk městy a osadami v úzké součinnosti s místní policií a vojskou policií teritoriálních vojsk.

Spojení za přesunu organizují štáby divize a brigád. K tomu využívají spojovací a průzkumné letky, která má ve své sestavě 12 vrtulníků „Alouette 2“, jakož i motospojky. Na osách přesunu mohou být zřizovány a vybaveny střediska sběru zpráv a přistávací plochy pro vrtulníky. V nutných případech se používá rádiového spojení a stacionárního linkového spojení mezi osadami.

Za nejvýhodnější pohyblivé místo vedení svazků za přesunu se považuje vrtulník. Velitel divize a velitelé proudů mají z vrtulníků možnost osobně sledovat průběh přesunu i situaci v pásmu vlastního svazku a účinněji i operativněji velet.

Přesun mechanizované divize končí dosažením stanovených prostorů nebo čar rozvinutí pro střetný boj.

Vedení střetného boje je ovlivněno názorem, že ke střetnému boji v soudobé válce může dojít v pásmu divize v průběhu přesunu směrem k nepříteli nebo během útoku při vyřazení s cílem odrazit jeho protiúder (protizteče).

V obraně může dojít ke střetnému boji při vedení protizteče silami mechanizované divize (ze zálohy sboru nebo polní armády) nebo silami jejich brigád proti nepříteli, který se vklíní do bojových sestav bránících se vojsk nebo rozvíjí úspěch svého útoku v hloubce obrany. Střetný

boj může být rovněž veden v rámci boje se vzdušnými výsadky nepříteli.

Střetný boj je charakterizován nejasností situace, vysokou manévrovostí vojsk a rychlým průběhem. Předchází mu zpravidla vyřazení obou stran v pochodových nebo předbojových sestavách. Proto se veliteli divize doporučuje za přesunu stále sledovat a hodnotit situaci a promýšlet varianty bojové činnosti v prostorech možného střetnutí s nepřitelem.

V předpisech se zdůrazňuje, že na tom, jak operativně jsou veliteli divize a jeho štáb s to připravit a vydat rozhodnutí pro střetný boj a zabezpečit předání bojových úkolů vojskům, bude záviset i rychlost rozvinutí hlavních sil divize. Úspěchu ve střetném boji se dosahuje předejitím nepříteli v rozvinutí na výhodných čarách a vedení rozhodného úderu do boku s cílem zničit jeho hlavní uskupení. Za začátek střetného boje se považuje palběný úder raket, dělostřelectva a letectva na pochodové proudy nepříteli s cílem zdržet jeho vyřazení, způsobit mu maximální ztráty a zabezpečit tak rozvinutí svých hlavních sil.

Jako první se dostávají do dotyku s nepřitelem zpravidla průzkumné jednotky divize, které získávají zprávy, jež velitel potřebuje pro správné zhodnocení nepříteli a rozhodnutí pro střetný boj.

Účinná palba a rozhodná zteč na nepříteli silami čelních skupin (předvojů) na samém začátku střetného boje mají rozhodující význam pro jeho další průběh. Proto se doporučuje rozvinout čelní skupiny brigád ke zteči přímo z pochodového proudu. Jejich zteč je účelné podporovat palbou organického dělostřelectva a minometů brigád, v nutných případech i palběnými prostředky velitele divize.

V případech, že nepřítel předešel vlastní čelní skupiny v rozvinutí, musí tyto poukázat nepříteli na široké frontě, napadnout ho palbou všech prostředků a zabezpečit co nejvýhodnější podmínky pro rozvinutí hlavních sil.

Boj čelních skupin řídí přímo velitel divize nebo velitelé brigád. V průběhu tohoto boje upřesňuje velitel divize na základě získaných zpráv o nepříteli svá rozhodnutí pro rozvinutí a zasažení hlavních sil a vydává nutná nařízení, která se v prvním pořadí předávají čelním jednotkám.

Útvary a jednotky divize z chodu přecházejí z pochodových proudů do předbojových a bojových sestav. Formy rozvinutí hlavních sil se doporučuje volit podle charakteru terénu, podmínek přesunu a bojové sestavy pochodových proudů. Hlav-

ní síly je možné zasazovat do boje přímo z pochodu nebo po rozvinutí.

Přímo z pochodu zahajuje divize boj předvojovými skupinami bez předběžné zastávky. Západoněmecké řady stanoví, že pro střetný boj je charakteristická rychlost bojové činnosti a postupné zasazování hlavních sil. Dojde-li ke střetnutí s velkými silami nepřítele, musí mechanizovaná divize zahájit útok až po přisunutí a rozvinutí hlavních sil, tedy po předběžné přípravě. V tomto případě jsou brigády prvního sledu divize zasazovány současně. Při střetnutí s nepřítelem, který je v převaze, se připouští přechod do obrany částí sil, např. jednou mechanizovanou (tankovou) brigádou s cílem způsobit útočícímu nepříteli maximální ztráty a pak jej zničit úderem do boku.

Pro vedení střetného boje s předchozím rozvinutím hlavních sil se doporučuje činit bojovou sestavu divize na dva sledy. První sled může tvořit uskupení, jehož úkolem bude vedení hlavního nebo pomocného úderu. V jeho sestavě budou působit dvě brigády, ve druhém sledu pak jedna brigáda. Tankové brigády bude ve většině případů použito v prvním sledu na směr hlavního úderu. Mechanizovaná brigáda, vyčleněná do druhého sledu, má být v pohotovosti k zasazení s cílem rozvinutí úspěchu brigád prvního sledu nebo odrazení útoku nepřítele, který má převahu sil, dále s cílem poutat ho na široké frontě a tím zabezpečit přechod hlavních sil divize k boji na zdrženou za předpokladu, že to situace vyžaduje.

Rozvinutí a zasazení hlavních sil divize má být podporováno palbou raketových prostředků a hlavního dělostřelectva divize a brigád. V nutných případech se předpokládá využití k plnění úkolu palebné podpory prostředků armádního sboru a letectva. Považuje se však za málo pravděpodobné a prakticky sotva

možné oboustranné použití jaderných zbraní při zahájení střetného boje z důvodu nejasnosti situace a poměrně dlouhé doby, potřebné k přípravě jaderného úderu.

Po palebném úderu přecházejí do útoku hlavní síly divize. Mechanizované jednotky na obrněných transportérech spolu s tanky vstupují do boje z chodu a úder z křídel usilují o rozdrobení a ničení nepřítele.

Podpůrné letectvo a dělostřelectvo vedou úderu na přisunované zálohy, palebná postavení raket a dělostřelectva a jiné nepřátelské objekty, rozmístěné v prostoru bojové činnosti. V průběhu střetného boje mohou být s cílem ovládnutí důležitých terénních úseků, přeprav, mostů a zabránění přísunu záloh vysazeny z rozhodnutí velitele sboru vzdušné výsadky v síle do mechanizovaného praporu. Např. v průběhu výše uvedeného cvičení „Gutes Omen“ byly vzdušné výsadky vysazeny s cílem ovládnutí a udržení přeprav na řece Dunaj.

Ve střetném boji je kladen značný důraz na protitankovou obranu. Protitankové jednotky se doporučuje přemísťovat v sestavě proudů tak, aby mohly v každém okamžiku zabezpečit obranu pěchoty, dělostřelectva i orgánů velení v průběhu jejich rozvinutí z pochodových proudů do bojových sestav. Zvláštní pozornost v průběhu rozvinutí vojsk a při zahájení střetného boje je věnována ochraně křídel. Za všech okolností však musí velitel divize i velitelé brigád předvídat možnost rychlého soustředění všech protitankových prostředků na směrech pravděpodobných úderů nepřátelských tanků.

V případě úspěšného vývoje střetného boje dokončuje mechanizovaná divize zničení hlavního uskupení nepřítele a podle nařízení velitele armádního sboru přechází k jeho pronásledování.